

EDUKACJA DLA BEZPIECZEŃSTWA

28 grudnia 2008 roku Minister Edukacji Narodowej Katarzyna Hall podpisała rozporządzenie w sprawie nowej podstawy programowej. Załącznik numer 4 do rozporządzenia określa między innymi cele i treści nauczania umiejętności uczniów oraz zadania wychowawcze przedmiotu ***EDUKACJA DLA BEZPIECZEŃSTWA***.

Edukacja dla bezpieczeństwa obejmuje swoim działaniem szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne, czyli przedmiot ten będzie realizowany na dwóch etapach kształcenia III i IV i będzie stanowił programowo jedną całość, pozwalając solidnie opanować wiedzę zawartą w nowej podstawie programowej.

Na zajęciach *edukacji dla bezpieczeństwa* uczniowie zdobywają wiedzę i umiejętności postępowania w sytuacjach trudnych np. podczas wypadku, zasady udzielania pierwszej pomocy, zasady działań ratowniczych, zasady zachowania się w sytuacjach kryzysowych i podczas innych zagrożeń.

Przedmiot *Edukacja dla bezpieczeństwa* na poziomie klas gimnazjalnych realizowany będzie w zakresie 30 godzin na poziom edukacyjny, więc może być realizowany w klasie I, II lub III. Ze względu na specyfikę treści powinien być realizowany w klasach trzecich gimnazjum i kontynuowany w pierwszych klasach szkół ponadgimnazjalnych. Podczas zajęć praktycznych, a więc obejmujących ćwiczenia udzielania pierwszej pomocy np. z fantomem, klasa licząca powyżej 30 uczniów, powinna być podzielona na grupy.

Nauczanie przedmiotu *Edukacja dla bezpieczeństwa* powinno zakładać uczenie poprzez doświadczenie angażujące ucznia czyli łączenie wiedzy teoretycznej z praktyczną. Cały tok uczenia powinien zakładać aktywność uczniów w trakcie lekcji. W związku z tym, że w ramach tego przedmiotu gimnazjaliści będą odbywać przysposobienie obronne wydaje się celowe i słuszne wplatanie w tok zajęć elementów zaczerpniętych z wojska i harcerstwa np. zbiórka w dwuszeregu przed salą lekcyjną z raportem osoby dyżurującej.

Podstawa programowa dla przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa jako załącznik numer 4 rozporządzenia MEN z dnia 23 grudnia 2008 roku.

Cele kształcenia – wymagania ogólne

- I. Znajomość powszechnej samoobrony i ochrony cywilnej. Uczeń rozumie znaczenie powszechnej samoobrony i ochrony cywilnej.
- II. Przygotowanie do działania ratowniczego. Uczeń zna zasady prawidłowego działania w przypadku wystąpienia zagrożenia życia i zdrowia.
- III. Nabycie umiejętności udzielania pierwszej pomocy. Uczeń umie udzielać pierwszej pomocy w nagłych wypadkach.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

1. Główne zadania ochrony ludności i obrony cywilnej. Uczeń:
 - 1) omawia podstawy prawne funkcjonowania ochrony ludności i obrony cywilnej w Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 2) wymienia podstawowe dokumenty ONZ regulujące funkcjonowanie obrony cywilnej w świecie.
2. Ochrona przed skutkami różnorodnych zagrożeń. Uczeń:
 - 1) przedstawia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas powodzi, pożaru itp.;
 - 2) omawia zasady ewakuacji ludności, zwierząt z terenów zagrożonych;
 - 3) wyjaśnia zasady zaopatrzenia ludności ewakuowanej w wodę i żywność;
 - 4) charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, szkole i najbliższej okolicy;
 - 5) wyjaśnia, jak należy gasić zarzewie ognia;
 - 6) wyjaśnia, jak należy gasić odzież palącą się na człowieku;
 - 7) omawia zasady zachowania się podczas wypadków i katastrof komunikacyjnych, technicznych i innych;
 - 8) uzasadnia potrzebę przeciwdziałania panice.
3. Źródła promieniowania jądrowego i jego skutki. Uczeń:
 - 1) omawia wpływ środków promieniotwórczych na ludzi, zwierzęta, żywność i wodę;
 - 2) wymienia sposoby zabezpieczenia żywności i wody przed skażeniami;
 - 3) wyjaśnia znaczenie pojęć: odkażanie, dezaktywacja, dezynfekcja, deratyzacja;
 - 4) wyjaśnia, na czym polegają zabiegi sanitarne i specjalne.
4. Oznakowanie substancji toksycznych na środkach transportowych i magazynach. Uczeń:
 - 1) wymienia rodzaje znaków substancji toksycznych i miejsca ich

- eksponowania;
- 2) rozpoznaje znaki substancji toksycznych na pojazdach i budowlach;
 - 3) wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej, środka transportu lub rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi;
 - 4) wykorzystuje różne materiały na zastępcze środki ochrony dróg oddechowych i skóry.
5. Ostrzeżenie ludności o zagrożeniach, alarmowanie. Uczeń:
- 1) definiuje i rozpoznaje rodzaje alarmów i sygnałów alarmowych;
 - 2) charakteryzuje zasady zachowania się ludności po ogłoszeniu alarmu;
 - 3) umie zachować się w szkole po ogłoszeniu alarmu.
6. Bezpieczeństwo i pierwsza pomoc. Uczeń:
- 1) uzasadnia znaczenie udzielania pierwszej pomocy;
 - 2) omawia zasady postępowania aseptycznego i bezpiecznego dla ratownika;
 - 3) wzywa odpowiednią pomoc;
 - 4) rozpoznaje stopień zagrożenia osoby poszkodowanej i wyjaśnia zasady bezpiecznego postępowania w rejonie wypadku;
 - 5) omawia zasady zabezpieczenia miejsca wypadku;
 - 6) wyjaśnia, jak należy udzielać pomocy w wypadku drogowym, podczas kąpieli, załamania lodu, porażenia prądem;
 - 7) omawia sposób wnoszenia poszkodowanego ze strefy zagrożenia;
 - 8) rozpoznaje stan przytomności, bada oddech i tętno;
 - 9) wymienia zagrożenia dla osoby nieprzytomnej;
 - 10) układa osobę nieprzytomną w pozycji bezpiecznej;
 - 11) wykonuje samodzielnie resuscytację krążeniowo-oddechową;
 - 12) udziela pomocy osobie porażonej prądem;
 - 13) wyjaśnia, dlaczego duży krwotok i wstrząs pourazowy zagrażają życiu;
 - 14) tamuje krwotok za pomocą opatrunku;
 - 15) udziela pomocy przy złamaniach i zwichnięciach;
 - 16) udziela pomocy przy zatruciach: pokarmowych, lekami, gazami, środkami chemicznymi;
 - 17) omawia skutki działania niskiej i wysokiej temperatury na organizm ludzki;
 - 18) udziela pomocy osobie poszkodowanej przy oparzeniu termicznym i chemicznymi.

Wprowadzenie przedmiotu *edukacja dla bezpieczeństwa* jest wyrazem potrzeby zmian w systemie kształcenia i zapoczątkowania zajęć ukierunkowanych na praktyczne aspekty przyswajania wiedzy. W dobie globalizacji edukacja powinna być bowiem zorientowana na kształtowanie w jednostce zdolności przystosowawczych. Współczesny człowiek musi wykształcić w sobie umiejętność dostrzegania i omijania zagrożeń jakie niesie ze sobą życie w nowoczesnym społeczeństwie. Celem edukacji w obecnych czasach powinno być także przekazywanie uczniom umiejętności postrzegania siebie i innych jako członków społeczeństwa i jednego gatunku. *Edukacja dla bezpieczeństwa* uczy funkcjonowania w życiu społecznym, potrzeby wzajemnej pomocy i współpracy oraz radzenia sobie w trudnych życiowych sytuacjach.